

רע"פ 6869/17 - יבגני פילברג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 6869/17

לפני:
המבקש: יבגני פילברג
כבוד השופט א' שהם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז - לוד, מיום 28.05.2017, בעפ"ג 1559-02-17, שניתן על ידי כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; נ' בכור

בשם המבקש: עו"ד אלון קריטי; עו"ד טל פלקס

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; נ' בכור), בעפ"ג 1559-02-17, מיום 28.05.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (כב' השופט מ' מזרחי), בת"פ 25603-08-15, מיום 21.12.2016.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן לבית משפט השלום ברחובות, אשר ייחס לו ביצוע העבירות הבאות: ייצור, הכנה והפקה של סמים מסוכנים לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים); החזקת כלים המשמשים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 10 רישא לפקודת הסמים המסוכנים; והחזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן, שימוש בו, מכירתו או עשיית עסקה אחרת בו, לפי סעיף 9(א)

3. מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 9.08.2015, ערכו השוטרים אליאור שלמה, אברהם שאטו, בר ורטהיים וצחי אלבז, חיפוש בדירת המבקש ברחובות, על פי צו חיפוש. מן החיפוש עלה, כי המבקש גידל בכל אחד משלושת חדרי הדירה מעל ל-229 שתילי קנאביס בשיטת "הידרו", במשקל כולל של 19 ק"ג נטו. לצורך גידול הסם המסוכן, החזיק המבקש בכלים הבאים: 6 מנורות; מיכל גז; 6 מד לחות; 3 מתאמים לחשמל; טסטר; מד לחץ למזגנים; 9 גופי תאורה; 2 מאווררים; 12 שרשראות; ו-4 מיכלי דשן.

המבקש הופנה על ידי בית משפט השלום אל שירות המבחן לשם הכנת תסקיר בעניינו. בתסקיר נאמר, כי המבקש מיחס את הפרת החוק למצבו הכלכלי הדל, זאת בניגוד להתרשמותו של שירות המבחן, לפיה מדובר בבעייתיות עמוקה יותר "סביב היעדר תפקוד תקין הקשור גם לתלות שפיתח המבקש בחומרים, באופן המחייב השתלבות בגמילה". עוד נאמר בתסקיר, כי המבקש מציג "דפוסי התמכרות לסמים, בחירות בעייתיות וחוסר יציבות לאורך השנים בתפקודיו". בהתייחס לגורמי הסיכוי לשיקום, צוין בתסקיר, כי המבקש מסוגל לבצע שינוי משמעותי בחייו, כאשר ברקע הדברים לקיחת אחריות על ביצוע העבירה והתנהלותו עובר למעצרו. בהמשך לכך, נאמר בתסקיר, כי המבקש נרתם באופן מחייב לתהליך הטיפול. על יסוד האמור, ובכדי לאפשר את המשך תהליך השיקום, המליץ שירות המבחן ליתן בעניינו של המבקש צו מבחן ו"עונש מאסר מותנה ומציב גבול". לבקשת בית משפט השלום, טרם גזירת העונש, הוכנו שני תסקירי מבחן משלימים בעניינו של המבקש. התסקירים תיארו את השתלבותו של המבקש במרכז יום, ואת התמדתו בהליך הטיפול ושמירה על ניקיון מסמים. שירות המבחן, חזר על המלצתו לענישה שיקומית בדמות צו מבחן לשנה ומאסר מותנה, בכדי לאפשר למבקש המשך ליווי וטיפול "לצורך חיזוק המצב הנוכחי וביסוס הישגיו בהליך הטיפול".

4. ביום 21.12.2016, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם, התייחס בית משפט השלום לחומרה הכרוכה בביצוע עבירות הסמים, ולאיינטרסים הציבוריים שעניינם, המלחמה בעבירות הסמים והגנה על בריאות הציבור. בית משפט השלום הוסיף עוד, כי בהינתן מכלול נסיבות התיק, ובהם: כמות שתילי הקנאביס, במשקל של 19 ק"ג; תכנון המעשים; ובניית מעבדה שאינה משוכללת, מתחם הענישה נע "בין 12 חודשי מאסר ל-36 חודשי מאסר".

לצורך קביעת עונשו של המבקש, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. בית משפט השלום נתן דעתו, בין היתר, לכך כי המבקש הוא אדם צעיר הנעדר כל עבר פלילי; לתקופה בה המבקש נתון במעצר; להודאת המבקש בעבירות שיוחסו לו; לתסקירי המבחן החיוביים והמלצות שירות המבחן; ולהסכמת הצדדים לתוספת של ענישה כלכלית בדמות חילוט כספים על סך של 25,000 ₪. בהמשך לכך, קבע בית משפט השלום, כי "אין כל עניין ענישתי אמיתי לצוות על השמתו [של המבקש] מאחורי סורג ובריח ממש". לפיכך, הטעים בית משפט השלום, כי "כאשר מדובר בנאשם, אשר ביצע עבירות, במעידה חד פעמית, שינה את דרכיו, יחזיר את חובו לחברה בדרך יומיומית של עבודות שירות, ובד בבד ניתן יהא להשלים את ההליך השיקומי בעניינו".

לאחר זאת, הכריז בית משפט השלום על המבקש כ"סוחר סמים" והשית עליו את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות בבית ספר "ניר", ברמלה; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירת סמים מסוג פשע, במשך 3 שנים; 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירת סמים מסוג פשע, למשך 3

שנים; חילוט סכומים של 25,000 ₪, ו-700 ₪, לטובת אוצר המדינה; וקנס בסך 10,000 ₪ או 90 ימי מאסר תמורתו.

5. המשיבה הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי קולת העונש. במסגרת הערעור נטען, כי שגה בית משפט השלום משהטיל על המבקש עונש מקל, החורג באופן קיצוני לקולה מרמת הענישה המקובלת בעבירות בגינן הורשע. לטענת המשיבה, המבקש ביצע את העבירות בצורה מתוכננת, מתוך מניע כלכלי גרידא, ללא כל התחשבות בציבור הנפגע ממעשיו. עוד טענה המשיבה, כי יש ליתן את הדעת לכך שהמבקש הקים מעבדת סמים בדירה, והחזיק בכמות גדולה ביותר של סם מסוג קנאביס. לשיטת המשיבה, המבקש לא עבר תהליך שיקומי יוצא דופן, המצדיק סטייה לקולה ממתחם הענישה, ובוודאי שהדבר אינו מצדיק סטייה עד כדי ענישה על דרך עבודות שירות. ביום 18.07.2017, התקבל ערעורה של המשיבה, ובית המשפט המחוזי החליט להחמיר בעונשו של המבקש. בית משפט המחוזי קבע, כי מתחם הענישה עליו החליט בית משפט קמא בעניינו של המבקש הינו סביר, אך השיקולים שמנה בית משפט השלום אינם מצדיקים סטייה כה ניכרת לקולה ממתחם ענישה זה, כפי שנעשה הלכה למעשה. בית המשפט המחוזי עמד על השיקולים העומדים לזכותו של המבקש, ובהם: תסקירי שירות המבחן המתארים את התהליך הטיפולי אותו עובר המבקש; והעדר עבר פלילי. עם זאת, סבר בית המשפט המחוזי, כי נסיבות לקולה אלה, יש בהן כדי להצדיק הקלה מסוימת בעונשו של המבקש, לעניין משך המאסר, אך אין כל הצדקה, בנסיבות העניין, להפחית מחומרת העבירות ומהאינטרס הציבורי הדורש את מיגורן, ולפיכך, "אין מנוס מהטלת מאסר בפועל". בסופו של דבר, קיבל בית משפט המחוזי את ערעור המשיבה, והעמיד את עונש המאסר בעניינו של המבקש, על 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי המעצר, חלף עבודות השירות. יתר חלקי גזר דינו של בית משפט השלום, נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. בראש ובראשונה, טוען המבקש לקיומם של שיקולי צדק המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. בהמשך לכך, מפנה המבקש לעפ"ג 16-10-34383 מדינת ישראל נ' יעקב קדר (להלן: עניין קדר), לגביו נטען כי, בנסיבות חמורות יותר מהנסיבות המתקיימות בעניינו של המבקש, גזר בית המשפט המחוזי על הנאשם 8 חודשי מאסר בלבד, לריצוי בפועל. הנסיבות המחמירות בעניין קדר כוללות, בין היתר, כמות סם גדולה יותר; מעבדה משוכללת יותר; הרשעה גם בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית; ועבר פלילי משמעותי. לטענת המבקש, פער זה בענישה, יוצר חוסר היגיון, וחרף התייחסותו של בית המשפט המחוזי לסוגיה זו, עדיין "שני פסקי הדין אינם יכולים לדור בכפיפה אחת, במיוחד לאור מטרת תיקון 113". עוד מסר המבקש, כי ביום 9.08.2017, התגלה חשד להימצאות גרורות סרטניות אצל אימו. לטענת המבקש, מדובר בנסיבה חדשה, שיש בה כדי להוסיף לנסיבותיו האישיות, הקשות ממילא. לאור האמור גורס המבקש, כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולקבוע כי העונש שנגזר על המבקש על ידי בית משפט השלום יחזור על כנו.

דין והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017)); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי מדובר בעניינו הפרטי של המבקש,

הא ותו לא. זאת ועוד, החמרה בעונש על ידי ערכאת הערעור, אינה מהווה, כשלעצמה, עילה ליתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", ועל המבקש להצביע על סטייה קיצונית, החלה בעניינו, ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים (ראובן-פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016); קופרמן נ' מדינת ישראל (29.9.2014)). במקרה דנן, ניכר כי העונש שהושת על המבקש אינו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה בעבירות מסוג זה. די בטעמים אלו בלבד, כדי לדחות את הבקשה.

8. למעלה מן הצורך, אציין כי לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות אף לגופו של עניין. לטעמי, העונש שהושת על המבקש בבית המשפט המחוזי הינו ראוי ומאוזן, ומבטא התחשבות בכלל השיקולים לקולה שהועלו על ידי המבקש, לרבות אינטרס השיקום שעמד במרכזה של הבקשה. לא נעלמו מעיני מאמציו של המבקש לשקם את עצמו ולתקן את דרכיו, כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן. אך עם זאת, לא ניתן להתעלם מחומרת העבירות שביצע המבקש, שעה שייצר, הכין והפיק סמים מסוכנים בכמויות בלתי מבוטלות ובאופן מתוכנן, גם אם אין מדובר בנסיבות העומדות ברף חומרה גבוה במיוחד. כפי שנקבע, לא אחת, האינטרס הנוגע לשיקומו של הנאשם עשוי לשרת את החברה בכללותה, ואולם מדובר בשיקול אחד מבין מכלול שיקולים העומדים בפני בית המשפט (שימחייאב נ' מדינת ישראל (20.4.2016); אמסלם נ' מדינת ישראל (18.6.2015); עמר נ' מדינת ישראל (24.3.2015)). במקרה דנן, אף אני סבור כי אין בנסיבותיו האישיות של המבקש ובהליך השיקומי בו הוא מצוי כדי להצדיק סטייה לקולה ממתחם הענישה, עד כדי הימנעות מהטלת מאסר לריצוי בפועל. עבירות הסמים הפכו זה מכבר לנגע הפוגע בציבור המשתמשים ובחברה בכללותה, ויש לעשות הכל על מנת למגרן ולעקרן מן השורש, גם בדרך של ענישה קשה ומחמירה. כאמור, נחה דעתי כי העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, ולא מצאתי כי יש בסיס להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי".

9. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 17.10.2017, עד השעה 10:00, בימ"ר הדרים, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ' באלול התשע"ז (11.9.2017).

שׁוֹפֵט